

Toimistopäällikkö Päivi Heikkinen

Puheenvuoro Suomen Pankin Maksufoorumissa Helsingissä 19.5.2014

Askelmerkkejä tulevaisuuteen

Haluan puheenvuorossani käsitellä sitä, millaisilla askelmerkeillä maksamista viedään tulevaisuuteen keskuspankin näkökulmasta.

Keskuspankin yksi perustehtävä on osaltaan huolehtia maksujärjestelmien luotettavasta toiminnasta ja tehokkuudesta sekä osallistua niiden kehittämiseen. Näiden järjestelmien tuella tuotetaan ne maksupalvelut, joita päivittäisessä toiminnassaan käyttävät niin yritykset, yksityiset kansalaiset kuin maksuja keskenään välittävät pankit ja maksulaitoksetkin.

Maksujärjestelmät ovat hyvin riippuvaisia tietotekniikasta. Niiden toimintaa arvioidaan kuitenkin laajempänä kokonaisuutena: miten järjestelmiin osallistuvien väliset sopimukset, vastuut ja toimintatavat toteuttavat koko järjestelmän luotettavuutta ja tehokkuutta. Keskuspankki toimii yhteistyössä Finanssivalvonnan kanssa oikean arvion tekemiseksi.

Keskuspankin tehtävä maksujärjestelmissä on arvioida näitä järjestelmäkokonaisuuksia. Toimivaltansa puitteissa ja arvioidensa perusteella keskuspankki vaikuttaa maksujärjestelmien kehitykseen. Toimivaltamme on ennen muuta asiantuntijan valtaa; arvioidemme on oltava niin selkeitä ja hyvin perusteltuja, että niitä kannattaa kuunnella.

Tavoitteena ovat aina sellaiset maksujärjestelmät, joiden avulla voidaan tarjota yhteiskunnan normaalin toiminnan kannalta välttämättömät maksamisen palvelut kaikkia sidosryhmiä palvelevalla tavalla ja mahdollisimman pitkään myös kaikissa mahdollisissa olosuhteissa.

Maksupalveluiden tarjoaminen yleisölle on yksityisen sektorin toimintaa. Jokainen yritys, joka haluaa menestyä, pyrkii tarjoamaan asiakkailleen parhaita mahdollisia palveluita. Samalla yritys pyrkii optimoimaan oman liiketoimintansa mahdollisimman kustannustehokkaaksi.

Erilaisten toimintamallien ja asiakastarpeiden vuoksi on mahdollista, että maksamisen kaltaiseen verkostomuotoiseen palveluun jää katveita. Niitä voi syntyä järjestelmätason riippuvuuksista, esimerkiksi katteensiirtojen laskentatavoista tai aikatauluista, tai niitä voi syntyä erilaisista palvelutarpeista kuten siitä mitä ja minkä muotoista tietoa maksun mukana välitetään.

Keskuspankki voi tasapainottaa markkinoiden toimintaa. Sen kuuluu nostaa esiin yhteiskunnan kannalta merkittäviä muutostarpeita. Keskuspankki arvioi millaisia seurausvaikutuksia toimintaympäristön muutokset ja maksujärjestelmien muutokset mahdollisesti aiheuttavat ja näin pyrkii ehkäisemään haitallisia ulkoisvaikutuksia. Keskuspankki voi tukea yksityisen sektorin omaa ja yhteiskunnan kannalta välttämättömien palveluiden tehokkuutta.

Oma keskuspankkiurani on pian kymmenen vuoden mittainen. Käytännössä koko tuon ajan olen ollut tavalla tai toisella tekemisissä eurooppalaisen maksamisen harmonisoinnin kanssa. Jo vuonna 2001

unionissa oli selvä näkemys, että yritysten ja kansalaisten vapaan liikkuvuuden ja toiminnan tueksi tarvitaan yhdenmukaiset eurooppalaiset maksutavat.

Yhtenäisen euromaksualueen eli sepan kehittäminen tilisiirtojen ja suoraveloitusten osalta saadaan päätökseen koko Euroopassa ensi elokuun alkuun mennessä. Suomessa siirtyminen tapahtui meille tyypilliseen tapaan tehokkaasti, määrätietoisesti ja hyvin aikataulussa.

Pankit ja laajasti maksamisen sidosryhmät pystyivät suunnittelemaan uusiin standardeihin ja toimintatapoihin siirtymisen pääsääntöisesti tehokkaasti. Saimme olla tässä työssä mukana, ja arvostamme korkealle kaikkien mukana olleiden panostusta. Haluan lausua lämpimän kiitoksen kaikille työhön osallistuneille.

Haluaisin nostaa yhtenäisestä euromaksualueesta esiin kaksi asiaa:

Ensinnäkin jo yhtenäisen euromaksualueen suunnitteluvaiheessa suomalainen kokemus kannusti maksamisen standardointiin koko maksuketjun osalta, palautteita ja tiliraportointia myöten. Näkökulmaamme ei aina ymmärretty, mutta nyt, kun katsomme mitä SEPA standardit sisältävät, näkemyksemme on suurelta osin toteutunut.

Olemme eurooppalaisia, toimimme Euroopassa, sujuvat yhteydet Euroopassa on meille yksilöinä ja kansantaloutena elintärkeitä. Maksaminen on yhteiskunnan tukipalvelu, jota on kehitettävä yhteisellä eurooppalaisella ja jopa globaalilla tasolla. On siis tärkeää mieltää, mitkä ovat edistyksellisenä maana tavoitteemme ja tehdä sitkeästi työtä niiden eteen. Me olemme vaikuttaneet, me voimme vaikuttaa ja meidän tulee vaikuttaa myös eurooppalaisen maksamisen kehitykseen.

Hyvä kanava vaikuttamiseen on euromaksualueen vähittäismaksuneuvosto, jonka vastinparina kotimaassa toimii Suomen Pankin vetämä maksuneuvosto. Yhdenmukaista viestiä tulee viedä niin Euroopan keskuspankkijärjestelmän kautta kuin toimialajärjestöjen kansainvälisen yhteistyön kautta.

Toinen asia, jonka haluan nostaa esiin, on jatkuvan kehittämisen tärkeys. Yhtenäisen maksualueen rakentaminen oli iso ponnistus ennalta sovittuun maaliin, vähän kuin ennen vanhaan uuden peltoalueen raivaaminen. Isossa projektissa ei pystytä hienosäätöihin, ja yksityiskohtia voi pudota matkasta. Kun iso projekti on valmis, pitää löytyä sitkeyttä myös pellon siistimiseen.

Kiviä, jotka odottavat kaivamista ovat mm. suoramaksun katveeseen jääneet asiakkaat, niin laskuttajat kuin maksajatkin. Yritysten välinen automaattinen maksatus odottaa ratkaisuaan, samoin pysyvä järjestely kansalaisjärjestöjen varainhankintaan.

Tehokas maksaminen mahdollistaa talouden sujuvan toiminnan, tukee automaatiosta saatavia hyötyjä, ja antaa kansalaisille tasavertaiset toimintaedellytykset. Suomen Pankki tukee jatkossakin meille tärkeiden maksujärjestelmien kehittämistä omalla asiantuntemuksellaan.

Kiitos.